

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. OBECNÁ ČÁST

1. Zhodnocení platného právního stavu, včetně zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Zákon č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou a o doplnění zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 58/1995 Sb.“) existuje od roku 1995 a i po řadě novelizací zůstává jeho účelem vytvořit legislativní předpoklady pro státní podporu exportu ve finanční oblasti a stanovit základní oblasti, formy, subjekty a podmínky takové podpory.

Cílem státní podpory exportu ve finanční oblasti je podpořit proexportní orientaci domácí ekonomiky tím, že českým exportérům vytvoří v této oblasti podmínky, které má k dispozici konkurence v ostatních zemích Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (dále jen „OECD“).

Základními formami státní podpory exportu jsou v obecné rovině pojištění vývozních úvěrů proti teritoriálním a dlouhodobým komerčním rizikům spočívajícím v nezaplacení ze strany zahraničního kupujícího, financování vývozních úvěrů za zvýhodněných podmínek ve srovnání s tržními podmínkami, zejména z hlediska délky splatnosti úvěru a úrovně úrokových sazeb, a dorovnávání úrokových rozdílů. Tato trojice nástrojů je obvyklá v různé kombinaci v zemích OECD a srovnatelné nástroje používají stále intenzivněji i ostatní exportně orientované země.

Úvěrová rizika, tj. rizika možného nezaplacení vývozního úvěru ze strany zahraničního kupujícího, jsou nejvýznamnějšími riziky, jimž jsou vývozci vystaveni. Přitom nejzávažnější jsou rizika nezaplacení v důsledku politické a makroekonomické situace země, z níž má být úhrada provedena. Projevují se zpravidla zastavením transferu plateb v důsledku politických událostí, jako jsou války, občanské nepokoje, všeobecné stávky, devizová omezení, odebrání dovozních nebo výrobních licencí, přírodní katastrofy, a ve svém důsledku znamenají pro vývozce dočasnou nebo trvalou nedostupnost inkasa za kontrakty z celé země - teritoria, v němž k takovým událostem dojde; souhrnně je pro tato rizika používán pojem „teritoriální rizika“. Teritoriální rizika mohou nastat jak u krátkodobých vývozních úvěrů (s dobou splatnosti do 24 měsíců), tak především u dlouhodobých vývozních úvěrů (tj. se splatností delší než 24 měsíců). Jak u krátkodobých, tak především u dlouhodobých vývozních úvěrů jsou teritoriální rizika zpravidla kombinována s riziky vyplývajícími z ekonomické situace zahraničního kupujícího, především z jeho možné platební neschopnosti v důsledku bankrotu či vyrovnání anebo z platební nevěle; pro tato rizika je souhrnně používán pojem „dlouhodobá komerční rizika“.

Možnosti získání pojištění nebo zajištění teritoriálních i dlouhodobých komerčních rizik komerčním způsobem, resp. na komerčním zajišťovacím trhu, jsou omezené. Proto ve všech zemích s významnějším podílem vývozu na ekonomice fungují státem podporované úvěrové pojišťovny, jejichž činnost v oblasti pojištění teritoriálních a dlouhodobých komerčních rizik je zajišťována státem, zpravidla formou přebírání státních záruk za činnost takových pojišťoven.

Provozováním pojišťování vývozních úvěrových rizik se zabývá exportní pojišťovna - Exportní a garanční pojišťovací společnost, a.s. (dále „EGAP“ nebo „exportní pojišťovna“) vlastněná státem jako jediným akcionářem.

V současnosti je EGAP pojišťovnou „sui generis“. Tento stav byl zajištěn novelou zákona č. 58/1995 Sb. provedenou zákonem č. 220/2015 Sb. Jedná se tedy o regulovaný subjekt, který musí na základě aktuální národní legislativy částečně plnit požadavky evropské regulatoriky Solventnost II, hlavně pokud jde o kapitálové a obezřetnostní požadavky.

Při vývozu zejména do rizikovějších teritorií, kam komerční banky nabízí jen omezené možnosti financování, se jeví jako nezbytné, aby vývozci měli k dispozici financování svých dodávek za podmínek obvyklých v zemích OECD, a to především z hlediska délky úvěru a úrovně úrokových sazeb. Domácí peněžní a kapitálový trh takové úvěry nabízí v omezené míře, neboť pro získání takových finančních zdrojů je nezbytné obracet se na mezinárodní kapitálové trhy. Za tímto účelem existuje specializovaná bankovní instituce - exportní banka, která využívá státní záruku za jejich splácení.

Provozováním financování vývozních úvěrových rizik se zabývá exportní banka - Česká exportní banka, a.s. (dále „ČEB“ nebo „exportní banka“), jejímiž akcionáři jsou stát (84%) a exportní pojišťovna (16%).

Posláním exportní banky je poskytovat finanční služby související s vývozem, podporovat český export bez ohledu na velikost kontraktu, budovat povědomí o České republice ve světě a tím posilovat konkurenceschopnost českých podnikatelských subjektů a České republiky. Exportní banka umožňuje financování exportu všech typů výrobků a služeb, ale na rozdíl od komerčních bank jsou pro ni atraktivní také ta odvětví českého exportu, která vyžadují velké objemy externích finančních zdrojů a delší dobu splatnosti (např. letectví a energetika).

Vedle odběratelských a dodavatelských úvěrů, záruk a odkupu pohledávek nabízí exportní banka českým investorům také výhodné financování jejich záměrů vybudovat nové výrobní kapacity v zahraničí nebo kapitálově vstoupit do zahraničních firem. V posledních letech se exportní banka stále více zaměřuje na podporu malých a středních podniků, které projevují čím dál větší zájem o exportní financování. Oblast působení exportní banky je oproti standardním komerčním bankám úžeji vymezena zákonem č. 58/1995 Sb., a to jak z pohledu poskytovaných nástrojů a jejich specifik, tak z pohledu svých klientů.

Usnesením vlády ČR ze dne 14. března 2018 č. 171 o změně příslušnosti hospodařit s majetkovými účastmi státu v ČEB a EGAP schválila vláda převod příslušnosti hospodařit z Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva zemědělství na Ministerstvo financí. Z uvedeného důvodu Česká republika vykonává svá akcionářská práva v exportní bance a exportní pojišťovně výhradně prostřednictvím Ministerstva financí.

V souvislosti se zvažovaným novým institucionálním uspořádáním státní podpory exportu se jeví jako neaktuální podmínka vlastnictví nejméně dvou třetin akcií exportní banky státem. Návrh předpokládá větší variabilitu držení podílu exportní banky státem a exportní pojišťovnou než dosud včetně možnosti jak úplného majetkového oddělení exportní pojišťovny a exportní banky, kdy by 100% akcií exportní banky držel stát, tak majetkové konsolidace formou výhradního vlastnictví exportní banky a exportní pojišťovnou.

Z hlediska závažnosti změn existujícího právního rámce pro pojišťování a financování vývozu se státní podporou byly nejvýznamnější dvě novelizace zákona č. 58/1995 Sb., a to z roku 2009 provedená zákonem č. 293/2009 Sb. a z roku 2013 provedená zákonem č. 230/2013 Sb. Novelizace z roku 2009 zahrnuje do státní podpory úvěry na investice, místo pojmu „národní obsah exportu“ zavedla pojem „národní zájem na exportu“, čímž umožnila zahrnutí do systému pojištění a financování zahraničních společností ovládaných českými subjekty, a upravila mechanismus dorovnávání úrokových sazeb při poskytování podpořeného financování ze strany komerčních bank. Základním charakteristickým rysem novelizace z roku 2013 bylo zprůchodnění systému dorovnávání úrokových sazeb při poskytování podpořeného

financování, protože tento systém se po svém zavedení novelizací z roku 2009 ukázal jako nedostatečně funkční.

Obdobně byl během své účinnosti opakovaně v návaznosti na změny zákona č. 58/1995 Sb. měněn prováděcí předpis, tj. vyhláška Ministerstva financí č. 278/1998 Sb. k provedení zákona č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou a o doplnění zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 60/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 278/1998 Sb.“). Tato vyhláška upravuje zejména způsoby výpočtu pojistné kapacity, způsob tvorby fondů pro pojišťování vývozních úvěrových rizik, požadavky na jejich objem, stanoví objem rezerv a pojistnou angažovanost, způsob předkládání žádostí o dotace a způsob a výpočet dorovnávání úrokových sazeb při poskytování podpořeného financování ze strany komerčních bank.

Platná právní úprava oblasti pojišťování a financování vývozu se státní podporou neupravuje vztahy, které by se dotýkaly zákazu diskriminace ve smyslu antidiskriminačního zákona (tj. nerovného zacházení či znevýhodnění některé osoby z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru). Lze proto konstatovat, že stávající právní úprava, jež je obsažena v zákoně č. 58/1995 Sb., nemá žádné dopady ve vztahu k zákazu diskriminace. Z hlediska rovnosti mužů a žen je platná právní úprava neutrální, neboť je pro obě pohlaví stejná.

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů

Dosavadní text zákona č. 58/1995 Sb. vychází z důsledně taxativního výčtu nástrojů pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování (§ 1 odst. 2, resp. odst. 3). Praxe exportní pojišťovny a exportní banky však vyžaduje změnu přístupu, aby realizované nástroje flexibilně reagovaly na změny na globálním trhu a v obchodní praxi a aby byly jednotlivé nástroje konkurenceschopné nástrojům zahraničních agentur pro státní podporu vývozních úvěrů (Export Credit Agencies - ECAs). Navržen je proto přesun výčtu nástrojů exportní pojišťovny a exportní banky do prováděcího právního předpisu. Současně budou nově zaváděné nástroje pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování před jejich zavedením do praxe schvalovány Ministerstvem financí společně s Ministerstvem průmyslu a obchodu, a to i s ohledem na případné dopady na státní rozpočet ČR.

Platné znění zákona č. 58/1995 Sb. důsledně neupravuje, jakým způsobem exportní pojišťovna a exportní banka naloží s peněžními prostředky, které jsou exportní pojišťovně nebo exportní bance poskytovány prostřednictvím státního rozpočtu. Zejména se jedná o dotace na úhradu ztrát, dotace na posílení fondů, peněžní prostředky na navýšení primárního kapitálu, peněžní prostředky na navýšení základního kapitálu nebo peněžní prostředky na refinancování úvěrů a emitovaných dluhových cenných papírů. Jeví se jako účelné, aby exportní pojišťovna a exportní banka byly povinny vést tyto prostředky na svých bankovních účtech podřízených státní pokladně vedených u České národní banky; v této souvislosti se navrhuje změna zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů (dále i „zákon o rozpočtových pravidlech“ nebo „zákon č. 218/2000 Sb.“). Vzhledem k začlenění části prostředků exportní banky do systému státní pokladny by mohl stát prostřednictvím Ministerstva financí ve větší míře zajišťovat financování exportní banky, ta by pak nemusela být nucena získávat zdroje především na finančních trzích.

V průběhu jednotlivých novelizací vznikl v zákoně č. 58/1995 Sb. již nepřehledný seznam pojmů uvedených v § 2. Některé z pojmů se přitom v zákoně č. 58/1995 Sb. nevyskytují,

některé definice nepřispívají k lepšímu porozumění textu, některé z nich se staly obecně známými a některé jsou zavádějící. Proto se navrhuje uvedené pojmy nově definovat a některé přesunout do prováděcího právního předpisu.

Dosavadní rozsah možností exportní pojišťovny nebo exportní banky nabývat podíly v právnických osobách se ukázal jako nedostatečně flexibilní, proto dochází k rozšíření těchto možností v souladu s praxí vymáhání pohledávek nebo předcházení škod. Činnost vedoucí k předcházení vzniku škod a zmírňování jejich následků není blíže specifikována, neboť poznatky z praxe ukazují, že se jedná o velmi rozsáhlou skupinu právních, ekonomických a technických činností a bližší definice by mohla být omezující. Zároveň však je nabytí podílu v právnické osobě ze strany exportní pojišťovny nebo exportní banky podmíněno souhlasem Ministerstva financí.

Praxe ukázala, že je třeba zastropovat objem pojištění vývozních úvěrových rizik i podpořeného financování v jednotlivých obchodních případech, pro který není potřebný souhlas vlády. Dosavadní limity vázané na procenta pojistné kapacity exportní pojišťovny, jejichž výše je v jednotlivých letech různá, se ukázaly nedostačující a neúčinné a v případě exportní banky chyběly zcela. V minulosti docházelo k pojišťování i velkých expozic, aniž by o tom vláda byla informována a měla dostatečnou kontrolu.

Oproti stávajícímu stavu, kdy Ministerstvo financí provádí v exportní pojišťovně kontrolu přijaté dotace na základě zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o finanční kontrole“), bude kontrolní pravomoc Ministerstva financí ve vazbě na žádost exportní pojišťovny o dotaci nově vymezena též v zákoně č. 58/1995 Sb. Jedná se současně o analogii stávající právní úpravy kontrolní pravomoci Ministerstva financí ve vztahu k exportní bance.

Exportní bance jsou podle zákona č. 58/1995 Sb. poskytovány dotace ze státního rozpočtu na úhradu ztrát z provozování podpořeného financování. Navrhuje se úprava příslušného ustanovení s cílem zpřesnit výčet položek a činností, jež vstupují nebo by mohly vstoupit formou nákladu, výnosu, zisku či ztráty do vyčíslení nároku na dotaci, který vznáší exportní banka vůči státnímu rozpočtu tak, aby byly přesně vymezeny státní dotace na úhradu ztrát a aby byly eliminovány interpretační nejistoty, přičemž fakticky nedochází ke změně rozsahu okruhů dotačních titulů.

Navrhuje se nahrazení závazku státu poskytovat každoročně exportní bance finanční částku ve výši 250 mil. Kč na dorovnávání úrokových rozdílů obecnějším poskytováním záloh ze strany Ministerstva financí a zjednodušení procesu vyúčtování záloh, které Ministerstvo financí exportní bance poskytne na dorovnávání úrokových rozdílů.

Navrhovaná právní úprava systému pojišťování a financování vývozu se státní podporou neupravuje vztahy, které by se dotýkaly zákazu diskriminace - ve smyslu zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), ve znění pozdějších předpisů, jde o nerovné zacházení či znevýhodnění některé osoby z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru. Lze proto konstatovat, že navrhované řešení nemá žádné dopady ve vztahu k zákazu diskriminace. Z hlediska rovnosti žen a mužů je návrh neutrální, neboť navrhovaná právní úprava je pro obě pohlaví stejná.

Tabulka hodnocení dopadů na rovnost žen a mužů

Název a jednací číslo materiálu					
Zákon, kterým se mění zákon č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou a o doplnění zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů Čj. MPO 43713/19/51400/01000					
Stručný popis materiálu					
Mezi hlavní cíle novely zákona č. 58/1995 Sb. patří flexibilnější nabídka exportní pojišťovny a exportní banky, rozšíření možností nabývání podílů v právnických osobách exportní pojišťovnou a exportní bankou a rozšíření kontrolní pravomoci Ministerstva financí vůči exportní pojišťovně.					
1. Týká se materiál postavení fyzických osob?					
☐ ANO			x NE		
			Hodnocení		
			Materiál se netýká postavení fyzických osob a nemá dopad na rovnost žen a mužů.		
Analýza a popis stávajícího stavu - odůvodnění dopadů na fyzické osoby					
Stávající právní úprava systému pojišťování a financování vývozu se státní podporou má dopad pouze na podnikající fyzické a právnické osoby. Navrhovaná úprava neupravuje vztahy, které by se dotýkaly zákazu diskriminace. Z hlediska rovnosti žen a mužů je návrh neutrální, neboť navrhovaná právní úprava je pro obě pohlaví stejná.					
2. Je postavení žen a mužů v oblasti, které se materiál dotýká, rovné?					
x ANO → 3a			☐ NE → 3b		
Analýza a popis výchozího stavu					
Postavení žen a mužů je v dané oblasti rovné.					
3a. Je-li postavení žen a mužů v dané oblasti rovné, přináší materiál zhoršení výchozího stavu?			3b. Je-li postavení žen a mužů v dané oblasti nerovné, přináší materiál zlepšení výchozího stavu?		
☐ ANO Materiál přináší zhoršení.	☐ NE Materiál přináší zlepšení.	x NE Postavení žen a mužů se nemění.	☐ ANO Materiál přináší zlepšení.	☐ NE Postavení žen a mužů se nemění.	☐ NE Materiál přináší zhoršení.
Hodnocení					
		Materiál má neutrální dopad na rovnost žen a mužů.			
Analýza a popis případných změn materiálu					
V rámci předkládané právní úpravy se navrhuje: - flexibilněji vymezit nabídku exportní pojišťovny a exportní banky,					

<ul style="list-style-type: none"> - rozšířit možnosti nabývání podílů v právnických osobách exportní pojišťovnou a exportní bankou, - rozšířit kontrolní pravomoci Ministerstva financí vůči exportní pojišťovně, - nově definovat limity objemů obchodních případů pro jejich schvalování vládou.
Další poznámky a připomínky
--

Podrobné odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy je uvedeno v Závěrečné zprávě hodnocení dopadů regulace.

3. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

S ohledem na aktuální ekonomickou situaci v České republice byly vedeny debaty o tom, jaká národohospodářská opatření by měl stát uplatnit, aby se podařilo posunout Českou republiku dále na cestu rychlejšího přibližování k ekonomikám vyspělých států a udržitelnému ekonomickému růstu, čemuž by měl odpovídat i systém státní podpory exportu. Systém státem podpořeného exportního pojišťování a financování je do budoucna bez výraznějších úprav ekonomicky neudržitelný a vede k suboptimálnímu vynakládání prostředků státního rozpočtu bez odpovídajícího ekonomického přínosu. Předložená právní úprava by měla tuto situaci aspoň částečně vyřešit a zajistit udržení konkurenceschopnosti českých exportérů v soutěži na světovém trhu.

V této souvislosti je nutné, aby exportní pojišťovna i exportní banka dokázaly pružně reagovat na změny v přístupu zahraničních finančních institucí tzv. Export Credit Agencies (ECAs) ve vztahu ke svým exportérům. Proto je navržen přesun výčtu jejich nástrojů do prováděcího právního předpisu, aby mohlo být pružněji reagováno na změny na globálním trhu.

Po zkušenostech obou institucí při řešení problematických pohledávek v minulých letech vznikla potřeba upravit možnosti nabývat podíly v právnických osobách exportní pojišťovnou a exportní bankou tak, aby bylo zajištěné efektivní vymáhání pohledávek a zmírňování negativních dopadů do státního rozpočtu.

V minulých letech došlo k nárůstu nesplácených úvěrů v portfoliu obou společností. Vznikla potřeba, aby vláda souhlasila s poskytnutím exportního pojištění obchodních případů od určité pevně stanovené výše a nikoliv v návaznosti na procento pojistné kapacity, která je v jednotlivých letech různá. Stejný proces schvalování obchodních případů pro exportní banku ve stávající právní úpravě chybí, proto je nově navržen v předkládaném návrhu.

Vzhledem k tomu, že Ministerstvo financí poskytuje exportní pojišťovně dotaci ze státního rozpočtu, je nutné v zákoně č. 58/1995 Sb. vymezit rozsah kontrolní pravomoci Ministerstva financí ve vztahu k těmto dotacím. Jedná se o analogii stávající právní úpravy kontrolní pravomoci Ministerstva financí ve vztahu k exportní bance.

Na základě návrhu Ministerstva financí se nově ukládá exportní pojišťovně a exportní bance vést peněžní prostředky poskytované jim ze státního rozpočtu na svých bankovních účtech podřízených státní pokladně vedených u České národní banky. Zapojení exportní pojišťovny a exportní banky do centrálního systému řízení likvidity souhrnných účtů státní pokladny představuje pro stát ekonomické výhody. V souvislosti s tímto návrhem je navržena i úprava zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rozpočtových pravidlech“).

Vzhledem k tomu, že systém dorovnávání úrokových rozdílů nebyl nikdy zaveden do praxe, a přesto bylo Ministerstvo financí povinné každoročně rozpočtovat částku 250 mil. Kč na úhradu dorovnávání úrokových rozdílů, je tento závazek nahrazen mechanismem doplňování peněžních prostředků formou záloh na financování systému, případně převodem peněžních prostředků zpět ve prospěch Ministerstva financí.

Další návrhy na úpravu zákona č. 58/1995 Sb. mají zpřesňující a legislativně technický charakter.

Podrobné vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy je uvedeno v Závěrečné zprávě hodnocení dopadů regulace.

4. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Je v souladu s čl. 41 odst. 2 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „Ústava“), podle kterého má vláda právo zákonodárné iniciativy, a také v souladu s § 24 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, který mimo jiné uvádí, že ministerstva připravují návrhy zákonů a jiných právních předpisů týkajících se věcí, které patří do jejich působnosti, jakož i návrhy, jejichž přípravu jim uložila vláda.

Navrhovaná právní úprava je rovněž v souladu s Listinou základních práv a svobod, vyhlášenou usnesením předsednictva České národní rady pod č. 2/1993 Sb., ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., jako součást ústavního pořádku České republiky (dále jen „Listina“), a to jmenovitě s následujícími ustanoveními:

- ustanovení čl. 2 odst. 2 Listiny, podle kterého lze státní moc uplatňovat jen v případech a mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví,
- ustanovení čl. 2 odst. 3 Listiny, podle kterého každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nemůže být nucen činit, co zákon neukládá,
- ustanovení čl. 4 odst. 1 Listiny, podle kterého mohou být ukládány povinnosti toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod.

Navrhovaná právní úprava se dále dotýká ústavně zaručeného práva podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost zakotvenou v čl. 26 Listiny. Podle ustanovení čl. 26 odst. 1 Listiny má každý právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost, přičemž zákon může stanovit podmínky a omezení pro výkon určitých povolání nebo činností.

Navrhovaným zákonem jsou upraveny podmínky pro uplatňování práv a plnění povinností subjektů státní moci a státem založené exportní pojišťovny a exportní banky a dále soukromých subjektů, které jsou uživateli systému pojišťování a financování vývozu se státní podporou tak, aby nedocházelo k neplnění nebo obcházení těchto povinností. Navrhovaná právní úprava uvedených práv a povinností splňuje ústavní požadavek jejich úpravy na úrovni zákona a vyhovuje též zásadám pro stanovení mezí základních práv a svobod podle čl. 4 Listiny. Navrhovaná právní úprava nijak nesnižuje práva dotčených subjektů a nejsou jí diskriminovány žádné specifické skupiny adresátů právních norem. Navrhovaná právní úprava respektuje obecné zásady ústavního pořádku České republiky a není v rozporu s nálezy Ústavního soudu České republiky.

5. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Návrh není v rozporu se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z členství v Evropské unii, Smlouvou o přistoupení České republiky k Evropské unii ani s judikaturou soudních orgánů Evropské unie a je v souladu s obecnými zásadami práva Evropské unie (např. zásadou právní jistoty, proporcionality a zákazem diskriminace).

Navrhovaná právní úprava implementuje následující předpisy Evropské unie:

- Směrnici Rady ze dne 1. února 1971 o harmonizaci základních ustanovení týkajících se záruk pro krátkodobé obchody (politická rizika) s veřejnoprávními odběrateli nebo se soukromými odběrateli (71/86/EHS) - dále jen „směrnice 71/86/EHS“;
- Směrnici Rady ze dne 27. listopadu 1984 o vzájemných povinnostech institucí členských států pro pojištění vývozních úvěrů, které jednají jménem státu nebo s jeho podporou, nebo veřejných orgánů, které jednají za takové instituce, v případě soupojištění u transakcí, které zahrnují jednu nebo více subdodávek v jednom nebo ve více členských státech Evropských společenství (84/568/EHS) - dále jen „směrnice 84/568/EHS“.
- Směrnici Rady 98/29/ES ze dne 7. května 1998 o harmonizaci hlavních ustanovení týkajících se pojištění vývozních úvěrů pro operace se střednědobým a dlouhodobým krytím dále jen „směrnice 98/29/ES“;

Implementace výše uvedených základních norem a na ně navazujících předpisů dotýkajících se státní podpory vývozu do zákona č. 58/1995 Sb. byla provedena zákonem č. 282/2002 Sb. s podrobným uvedením, jaké zásady a jakým způsobem byly do tuzemských předpisů implementovány. Pravidla a zásady vyplývající z uvedených norem jsou upraveny v samotném zákoně. Vzhledem k tomu, že v některých oblastech návrhu bylo zasaženo do provedené implementace, byla znovu dříve provedená implementace ustanovení prováděná do rušených/přesouvaných ustanovení vykázána implementací provedenou jinde.

Navrhovaná právní úprava je v souladu s přímo použitelným předpisem Evropské unie:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1233/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o uplatňování některých pravidel v oblasti státem podporovaných vývozních úvěrů a o zrušení rozhodnutí Rady 2001/76/ES a 2001/77/ES, v platném znění - dále jen „nařízení EP a Rady č. 1233/2011“ nebo „nařízení č. 1233/2011“.

Uvedeným nařízením je do evropské právní základny implementován rámec pro státní podporu vývozních úvěrů delších než dva roky.

Pro úplnost lze dodat, že směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES ze dne 25. listopadu 2009 o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu (Solventnost II) - dále jen „směrnice Solventnost II“ - se na státní podporu vývozu nevztahuje. Zákon č. 58/1995 Sb. pouze stanovuje v § 4a odst. 2 výjimku z použití vybraných ustanovení zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 277/2009 Sb.“), který je transpozičním předpisem ke směrnici Solventnost II, doplněné nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/35 ze dne 10. října 2014.

Navrhovaná právní úprava je v souladu s požadavky primárního práva EU v oblasti pravidel hospodářské soutěže a poskytování státních podpor. Navrhované změny nezasahují do pravidel poskytování veřejných podpor a jsou v souladu se Sdělením Komise členským státům o uplatňování článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“) na krátkodobé pojištění vývozních úvěrů (2012/C 392/01) z 19. prosince 2012, které se týká

pojištění vývozních úvěrů s dobou trvání rizika do dvou let. Je třeba mít na paměti, že poskytování veřejné podpory definované čl. 107(1) SFEU je především možné, pokud je v souladu s právem EU, a to bez ohledu na to, jestli je tato skutečnost v předmětných zákonech uvedena nebo nikoliv. Z hlediska veřejných podpor je rozhodující úprava čl. 107 SFEU prohlašující za neslučitelné s vnitřním trhem podpory, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy. V případě úvěrů kratších než 2 roky platí, že sdělení Komise představuje „safe harbour“ vůči čl. 107 SFEU. Jakkoli toto sdělení není obecně právně závazné, je závazné pro orgán, který je vydal (tj. Komisi). A jelikož právě Komise posuzuje existenci veřejných podpor a jejich slučitelnost s čl. 107 SFEU, lze mít za to, že při splnění podmínek „safe harbour“ se o veřejnou podporu nejedná.

Konkrétně z bodu 13 sdělení Komise plyne, že pokud státní pojistitelé pojišťují neobchodovatelná rizika (tj. do 2 let ve vztahu k zemím uvedeným v příloze), nejde o veřejnou podporu, a to ani ve vztahu k činnosti podporovaného vývozce (bod 14). Také pojištění obchodovatelných rizik může být pokryto „safe harbour“, pokud jsou splněny podmínky stanovené v kapitole 4. V opačném případě by se jednalo o režim podpory obecně notifikovatelný Komisi dle čl. 108 SFEU. V souladu s čl. 108 odst. 3 SFEU stanovuje čl. 2 odst. 1 nařízení Rady (EU) 2015/1589 ze dne 13. července 2015, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 SFEU (dále jen „nařízení Rady č. 2015/1589“), že členský stát musí „...oznámit Komisi s dostatečným časovým předstihem všechny plány na poskytnutí nové podpory“. Dle čl. 1 písm. c) nařízení Rady č. 2015/1589 se pak „novou podporou“ rozumí „každá podpora, což znamená režimy podpory a jednotlivá podpora, která není existující podporou, včetně změn existující podpory“.

Nicméně čl. 4 nařízení Komise (ES) č. 794/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 659/1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES, stanovuje výjimku v tom, že „změnou stávající podpory“ se rozumí „jakákoli změna kromě úprav čistě formálního či administrativního charakteru, která nemůže ovlivnit hodnocení slučitelnosti opatření se společným trhem“.

Předložená novela nicméně v oblasti krátkodobých pojištění nezavádí nový režim podpory a fakticky ani nemění existující režim. Změny, které přináší, jsou pouze technického charakteru a nemění nic na pravidlech poskytování krátkodobého pojištění ani na jejich souladu s pravidly pro veřejné podpory. Z tohoto důvodu není třeba předloženou novelu ve vztahu ke krátkodobým pojištěním notifikovat.

V případě financování delšího než 2 roky představuje zákon č. 58/1995 Sb. transpozici, resp. implementaci směrnice Rady 98/29/ES a nařízení EP a Rady č. 1233/2011. Tyto dva předpisy lze považovat za legislativní výjimku z působnosti čl. 107 SFEU, jelikož jejich cílem je zajistit, „že nedojde k narušení hospodářské soutěže mezi podniky uvnitř Společenství“ (bod 4 odůvodnění směrnice), resp. že bude minimalizováno narušení trhu (bod 5 odůvodnění nařízení). Při řádném postupu v souladu s těmito předpisy by se tedy nemělo jednat o veřejnou podporu, jelikož by nebyla splněna jedna z podmínek čl. 107 SFEU („Podpory... které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž...“). Navíc je povinností členských států tyto předpisy transponovat, resp. implementovat, a tím pádem nelze tvrdit, že jejich řádnou implementací může členský stát zároveň porušit pravidla veřejné podpory. Předložená novela je v souladu se směrnicí i s nařízením, a proto lze říct, že i ohledně financování delšího než 2 roky je v souladu s pravidly veřejné podpory EU.

Činnost exportní pojišťovny i exportní banky je v souladu s čl. 21 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „SEU“), jež vymezuje zásady vnější činnosti EU jako je podpora demokracie,

lidských práv apod. Výše uvedené směrnice ani nařízení nespecifikují v tomto ohledu konkrétní povinnost členských států ve vztahu k financování/pojištění exportu, která by měla být transponována do národní legislativy.

Bod 4 preambule nařízení nemusí být do právních předpisů členských států výslovně převáděn („Členské státy by se měly při vytváření, rozvíjení a uplatňování svých vnitrostátních systémů vývozních úvěrů a při výkonu dohledu nad činností v oblasti státem podporovaných vývozních úvěrů řídit obecnými ustanoveními týkajícími se vnější činnosti Unie, jako je upevňování demokracie, dodržování lidských práv, soudržnost politik ve prospěch rozvoje a boj proti změně klimatu.“). Systém státem podpořeného pojišťování a financování vývozu v ČR je nicméně konstruován tak, že jednotlivé transakce plně respektují zmíněná obecná ustanovení týkající se vnější činnosti EU.

V lednu 2004 vstoupilo v platnost Doporučení OECD o společných přístupech k životnímu prostředí a ke státem podporovaným vývozním úvěrům, které obsahuje závazek všech členských zemí nepodporovat prostřednictvím svých institucí takové projekty, které poškozují životní prostředí. V dubnu 2016 přijala Rada OECD revidované Doporučení o společných přístupech pro oficiálně podporované vývozní úvěry a environmentální a sociální due diligence („společné přístupy“), které rozšiřuje a posiluje původní ustanovení o environmentální a sociální aspekty oficiálně podporovaných vývozů.

Veškeré postupy EGAP jsou v souladu s platnými mezinárodními pravidly v oblasti ochrany životního prostředí. Vyhodnocení vlivu na životní a sociální prostředí v zemi konečného určení vývozu je jednou ze základních podmínek při pojišťování vývozních úvěrů a na projekty, u kterých lze předpokládat výrazně negativní vliv na životní prostředí, sociální aspekty a lidská práva, musí být zpracován na základě výše uvedených „společných přístupů“ OECD, resp. členských států EU odborný posudek (ESIA - Environmental and Social Impact Assessment). EGAP přitom vždy postupuje tak, aby vyhodnocení vlivu na životní a sociální prostředí neprodložovalo neadekvátně posuzování žádosti o pojištění a nezatěžovalo klienty neúměrnými náklady.

Hodnocení vlivu na životní a sociální prostředí podléhají všechny projekty, u nichž vývozce žádá o pojištění úvěru se státní podporou se splatností delší než dva roky, a rovněž všechny investice do zahraničí. Odpovědnost za ekologickou a sociální nezávadnost projektu spočívá vždy na hlavním dodavateli. Pokud je český vývozce v postavení subdodavatele, postačí předložení posudku vypracovaného pro hlavního dodavatele.

Obdobná opatření se týkají i oblasti podplácení v mezinárodním obchodě. Doporučení Rady OECD ze dne 13. března 2019 zavazuje členské státy OECD k tomu, aby v souladu se svým právním rádem přijaly příslušná opatření k zamezení podplácení v mezinárodních transakcích podporovaných formou pojištění nebo financování vývozních úvěrů.

Systém státem podpořeného pojišťování a financování vývozu v ČR je konstruován tak, že podmínky výkonu dohledu nad činností v oblasti státem podporovaných vývozních úvěrů plně respektují obecná ustanovení práva EU.

6. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaná právní úprava je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána. Zejména se na problematiku upravenou v návrhu, resp. na činnost dotčených institucí, vztahují:

- Dohoda o subvencích a vyrovnávacích opatřeních - součást Dohody o zřízení Světové obchodní organizace vyhlášené Sdělením MZV č. 191/1995 Sb.;
- Ujednání o pravidlech pro oficiálně podporované vývozní úvěry (Koncensus OECD);
- Jednotlivé sektorové dohody (ujednání) o vývozních úvěrech pro vybraná odvětví vývozu;
- Doporučení Rady OECD k postupům udržitelného půjčování při poskytování oficiálních vývozních úvěrů zemím s nízkými příjmy;
- Doporučení Rady OECD ohledně společných přístupů k oficiálně podporovaným vývozním úvěrům a k environmentální a sociální due diligence;
- Doporučení Rady OECD o boji proti podplácení při mezinárodních podnikatelských transakcích;
- Příslušné bilaterální smlouvy o zamezení dvojímu zdanění;
- Sankční opatření v mezinárodním režimu.

7. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí.

Navrhovaná právní úprava bude mít dopady na státní rozpočet, a to v následujících oblastech:

Nepřímé pozitivní dopady na státní rozpočet bude mít povinnost exportní pojišťovny a exportní banky vést finanční zdroje obdržené ze státního rozpočtu na svých účtech podřízených státní pokladně vedených u České národní banky, neboť peněžní prostředky účtů, které jsou podřízeny souhrnným účtům státní pokladny, jsou využívány jako krátkodobý zdroj peněžních prostředků pro krytí potřeby financování vlády. Efektivnějším řízením výpůjčních operací státu dochází v konečném důsledku ke snižování úrokových výdajů na obsluhu státního dluhu souvisejících s emisní činností, resp. k pozitivním dopadům na státní rozpočet.

Nepřímé pozitivní dopady na státní rozpočet bude mít i odstranění zákonné povinnosti pro Ministerstvo financí každoročně vyčleňovat ve státním rozpočtu částku na dorovnávání úrokových rozdílů ve výši 250 000 000 Kč, která však doposud nebyla nikdy čerpána. Odstranění povinnosti vést tuto částku ve státním rozpočtu povede ke snižování úrokových výdajů na obsluhu státního dluhu souvisejících s emisní činností.

Nepřímé pozitivní dopady na státní rozpočet bude mít rovněž zastropování objemu pojištění vývozních úvěrových rizik i podpořeného financování v jednotlivých obchodních případech, pro který není potřebný souhlas vlády. Přestože schválení obchodního případu vládou přímo ani nepřímo nijak nesnižuje odpovědnost obchodního vedení exportní pojišťovny nebo exportní banky, získává vláda dodatečný kontrolní nástroj nad realizací velkých obchodních případů, které mohou vést k potenciálním ztrátám a souvisejícím dotačním nárokům ze státního rozpočtu.

Navrhovaná právní úprava nebude mít dopad na ostatní veřejné rozpočty.

Navrhovaná právní úprava přispěje ke kultivaci podnikatelského prostředí v České republice tím, že povede k flexibilnější nabídce pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného

financování a rovněž tím, že dojde k mírnému snížení administrativní zátěže v souvislosti s omezením nutnosti překladů smluv a dokumentů v anglickém jazyce v případě žádosti o zařazení úvěru do systému dorovnávání úrokových rozdílů.

Zároveň navrhovaná právní úprava nebude mít v principu finanční ani jiný dopad na podnikatelské prostředí, neboť nezavádí pro podnikatele žádné nové povinnosti.

Navrhovaná právní úprava nebude mít žádné sociální dopady, nemá dopady na specifické skupiny obyvatel (osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením, národnostní menšiny).

Navrhovaná právní úprava nebude mít z povahy věci žádné dopady na životní prostředí.

Podrobné zhodnocení dopadů je uvedeno v Závěrečné zprávě hodnocení dopadů regulace.

8. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ochranou soukromí a osobních údajů. Navrhovaná právní úprava je v souladu s obecným nařízením o ochraně osobních údajů /nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) - dále jen „GDPR“, které bylo do českého právního řádu implementováno zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, a zákonem č. 111/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů.

Stávající i navrhovaná právní úprava systému exportního financování a pojišťování se dotýká podnikajících fyzických a právnických osob. Veškeré údaje, které žadatel o exportní pojištění, podpořené exportní financování nebo o dorovnávání úrokových rozdílů vyplňuje při předkládání záměru získat pojištění nebo financování, se týkají jeho podnikatelské činnosti. Údaje jsou vyplňovány standardizovaným způsobem. Ve vybraných případech týkajících se vždy oblasti dorovnávání úrokových rozdílů (§ 7a odst. 10, § 7b odst. 7 a § 7c odst. 6) stanoví dosavadní znění zákona č. 58/1995 Sb. též formu tiskopisu Ministerstva financí.

Identifikačními údaji předkládanými k žádosti o podpořené pojištění nebo financování vývozních úvěrových rizik a taktéž v případě výše uvedených žádostí v souvislosti s dorovnáváním úrokových rozdílů jsou u osoby právnické: obchodní firma nebo název, identifikační číslo osoby, je-li přiděleno, předmět podnikání (činnosti), právní forma a sídlo; u osoby fyzické její jméno, popř. jména a příjmení, identifikační číslo osoby, je-li přiděleno, předmět podnikání (činnosti), adresa trvalého pobytu, příp. bydliště, je-li touto osobou cizinec, a její sídlo.

Účel shromažďování uvedených údajů je především identifikační, evidenční a kontrolní.

V obecné rovině jsou pravidla pro nakládání a manipulaci s dokumenty Ministerstva financí i Ministerstva průmyslu a obchodu stanovena v interních spisových řádech, které vycházejí ze zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a z vyhlášky č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby, ve znění pozdějších předpisů. Exportní pojišťovna i exportní banka postupují při nakládání a manipulaci s dokumenty podle svých interních předpisů, jejichž uplatňování zaručuje mimořádně vysoký stupeň ochrany zejména s ohledem na povahu těchto institucí uplatňujících bankovní a pojistné tajemství. V rámci řídicího a kontrolního systému obou institucí nadto dochází k pravidelné kontrole dodržování postupů podle GDPR.

Předkládaná úprava neuvažuje se sběrem osobních údajů a nezakládá žádné nové požadavky na předkládání a zpracování osobních údajů.

Předkládaná právní úprava respektuje právní rámec ochrany a zpracování osobních údajů a jeho jednotlivé parametry.

9. Zhodnocení korupčních rizik

Identifikace korupčních rizik

a) Přiměřenost

Mezi hlavní cíle této novely zákona č. 58/1995 Sb. patří flexibilnější nabídka exportní pojišťovny a exportní banky, rozšíření možností nabývání podílů v právnických osobách exportní pojišťovnou a exportní bankou, nové nastavení limitů pro schvalování obchodních případů vládou a rozšíření kontrolní pravomoci Ministerstva financí vůči exportní pojišťovně.

Protože je systém pojišťování a financování vývozu se státní podporou upraven na zákonné úrovni, veškeré jeho změny je možné činit pouze prostřednictvím zákona.

Současné procesní nastavení zákona č. 58/1995 Sb. a rozvržení kompetencí se ukázalo jako dostatečně efektivní. Kompetence orgánů veřejné správy jsou návrhem upravovány pouze v nezbytném rozsahu.

Rozsah dokumentů, které žadatelé o exportní pojištění, podpořené exportní financování nebo o dorovnávání úrokových rozdílů předkládají, se navrhouvanou novelou zákona č. 58/1995 Sb. pojišťování a financování vývozu se státní podporou v zásadě nemění.

Veřejná správa je schopna kontrolovat a vynucovat dodržování regulace v dané oblasti. Návrh předpokládá navýšení kontrolní pravomoci Ministerstva financí ve vztahu k hospodaření exportní pojišťovny.

b) Jednoznačnost

Kompetence, práva a povinnosti jednotlivých dotčených subjektů v systému pojišťování a financování vývozu se státní podporou jsou upraveny zákonem č. 58/1995 Sb. Tento zákon stanoví, že na podpořené pojištění vývozních úvěrových rizik ani na podpořené financování ani na zařazení úvěru do systému dorovnávání úrokových rozdílů není právní nárok.

Veškeré žádosti o pojištění vývozních úvěrových rizik jsou v souladu se zákonem č. 58/1995 Sb. podávány exportní pojišťovně, žádosti o podpořené financování exportní bance, žádosti o zařazení úvěru do systému dorovnávání úrokových rozdílů Ministerstvu financí prostřednictvím exportní pojišťovny. Exportní banka i exportní pojišťovna posuzují žádosti podle interních postupů a předpisů, obchodní případy jsou pak schvalovány obchodním vedením společnosti. Obchodní případy od určité finanční výše jsou schvalovány vládou ČR.

Příslušné pravomoci jsou tak jednoznačně rozloženy mezi několik orgánů a útvarů, a to vždy s ohledem na věcnou působnost těchto orgánů.

c) Standardnost

Navrhovanou novelou zákona č. 58/1995 Sb. se nezavádí nové instituty, které by byly nekonzistentní s jinými právními úpravami. Proces schvalování žádosti o pojištění vývozních úvěrových rizik, o podpořené financování a o zařazení úvěru do systému dorovnávání úrokových rozdílů zůstává navrhovanou novelou zákona č. 58/1995 Sb. zachován, avšak je posílen mechanismus schvalování v případě velkých objemů, kdy se předpokládá schvalování vládou. Navrhovaná právní úprava nemění zavedené rozhodovací ani kontrolní mechanismy

kromě navrhovaného zlepšení kontroly hospodaření exportní pojišťovny ze strany Ministerstva financí a stanovení absolutní částky limitů pro schvalování obchodních případů exportní pojišťovny a exportní banky vládou.

d) Motivace ke korupci v regulované oblasti

Povinnosti žadatelů o pojištění vývozních úvěrových rizik, o podpořené financování a o zařazení úvěru do systému dorovnávání úrokových rozdílů podporovaných v rámci zákona č. 58/1995 Sb. nejsou zásadním způsobem zpříšňovány.

Exportní pojišťovna a exportní banka disponují etickými kodexy a interními nástroji pro odhalování korupce a boj s ní.

Exportní pojišťovna i exportní banka každoročně prověřuje, zda členové představenstva, dozorčí rady a Výboru pro audit splňují požadavky na odbornou způsobilost a bezúhonnost osob s klíčovou funkcí a nejsou ve střetu zájmů.

Postoj pracovníků veřejné správy ke korupci lze označit za negativní. Vládou byl schválen Etický kodex úředníků a zaměstnanců veřejné správy, na jehož základě jsou přijímány vnitřní předpisy jednotlivých úřadů.

Z praxe nejsou známy žádné korupční kauzy, které by se týkaly výkonu veřejné správy v oblasti kontroly a dohledu nad exportní pojišťovnou a exportní bankou. Na základě obecných předpokladů tak lze konstatovat, že u takto provázaného systému výkonu veřejné správy založeného na přesně zákonem definovaných podmínkách podpory a kontroly vzniká poměrně malý prostor pro korupční jednání.

e) Významnost a eliminace korupčních rizik

Korupční rizika jsou v případě novely zákona č. 58/1995 Sb. významně nízká. Žádná z navrhovaných změn zákona č. 58/1995 Sb. korupční riziko nezvyšuje. Zavedení transparentního schvalování obchodních případů pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořené financování od určitého objemu vládou snižuje riziko sjednání nevýhodného obchodního případu a tím eliminuje související korupční riziko.

Z praxe nejsou známy žádné korupční kauzy, které by se týkaly výkonu veřejné správy v oblasti pojišťování a financování vývozu se státní podporou. Při realizaci systému pojišťování a financování vývozu se státní podporou nedochází ke koncentraci pravomocí a je vykonávána kontrolní činnost.

Exportní pojišťovna a exportní banka disponují interními nástroji a postupy pro eliminaci korupčních rizik.

10. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava nemá vztah k bezpečnosti nebo obraně státu a nemá tudíž žádné dopady na uvedené oblasti.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K ČÁSTI PRVNÍ

K Čl. I

K bodu 1 (název zákona)

Navrhuje se změna názvu zákona č. 58/1995 Sb. Text části druhé, jenž novelizoval zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, je obsoletní. V současné době účinné znění zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu již předmětný § 3 odst. 5, který byl svého času novelizován zákonem č. 58/1995 Sb., neobsahuje, a to již s účinností od 1. ledna 2006, kdy vstoupila v účinnost část šestnáctá zákona 179/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

K bodu 2 (§ 1 odst. 1, poznámky pod čarou č. 1, 2, 3)

Jedná se o legislativně technickou úpravu reflektující právní stav po vstupu Smlouvy o fungování Evropské unie v účinnost. Bylo zdůrazněno zahrnutí oblasti státem podpořeného exportního financování a pojišťování do kontextu jednotlivých politických nástrojů České republiky.

Byl aktualizován odkaz na relevantní evropskou legislativu a poznámka pod čarou byla rozdělena v souladu s čl. 48 odst. 3 Legislativních pravidel vlády tak, aby bylo zřejmé, které předpisy Evropské unie zákon zapracovává, na který přímo použitelný předpis Evropské unie zákon navazuje a jaká další mezinárodní dohoda se vztahuje na problematiku zákonem upravenou.

K bodu 3 (§ 1 odst. 2 a 3)

Dochází k zpřesnění účelu činností vykonávaných exportní pojišťovnou a exportní bankou, zároveň textace reflektuje posun v globálních ekonomických vztazích, kdy účelem činnosti exportní pojišťovny a exportní banky není jen podpora vývozu, ale i investic v zahraničí. Přesun taxativního výčtu forem pojištění vývozních úvěrových rizik a forem podpořeného financování do prováděcího právního předpisu (vyhlášky) je navržen za účelem možnosti pružně reagovat v nabídce exportní pojišťovny a exportní banky na vývoj na exportním trhu. Konkrétní pojistné nástroje exportní pojišťovny by byly odsouhlasovány v reakci na stanovené směry státní podpory vývozu a požadavky trhu. Zavedení nových nástrojů exportní banky a jejich významných změn bude nadále podléhat standardnímu procesu, který je regulován na základě zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o bankách“) vyhláškou č. 163/2014 Sb., o výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry, ve znění vyhlášky č. 392/2017 Sb. Konkrétní postupy při schvalování nových nástrojů exportní pojišťovny a exportní banky pak budou vymezeny v uvedené vyhlášce.

K bodu 4 (§ 1 odst. 4)

Navrhuje se legislativně technická úprava reflektující právní stav po vstupu Smlouvy o fungování Evropské unie v účinnost.

Rovněž dochází k aktualizaci stávající zmínky o sazbě IBOR, jelikož podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1011 ze dne 8. června 2016 o indexech, které jsou používány jako referenční hodnoty ve finančních nástrojích a finančních smlouvách nebo k měření výkonnosti investičních fondů, a o změně směrnic 2008/48/ES a 2014/17/EU a nařízení (EU) č. 596/2014, v platném znění bude nahrazen IBOR (tj. EURIBOR, LIBOR a ostatní obdobné referenční sazby) soustavou nových referenčních sazeb, terminologicky zavedenou pod souhrnným označením „bezriziková úroková sazba“ („Risk Free Rate“). Bezrizikové úrokové sazby mají být vytvořeny a uvedeny do bankovní praxe v roce 2021.

K bodu 5 (§ 1 odst. 4)

Vzhledem k tomu, že dosavadní vyhláška č. 278/1998 Sb. bude nahrazena zcela novým prováděcím právním předpisem – vyhláškou vydanou společně Ministerstvem financí a Ministerstvem průmyslu a obchodu, dosavadní odkaz na vyhlášku Ministerstva financí se v celém textu nahrazuje odkazem na nový prováděcí právní předpis.

K bodu 6 (§ 1 odst. 5 až 8)

Exportní banka a exportní pojišťovna jsou na základě nově vložených odstavců 5 až 8 povinny finanční zdroje obdržené ze státního rozpočtu od data účinnosti novely zákona (dotace na úhradu ztrát, dotace na posílení fondů, peněžní prostředky na navýšení primárního kapitálu, peněžní prostředky na navýšení základního kapitálu, peněžní prostředky na refinancování úvěrů a emitovaných dluhových cenných papírů a pojistné plnění přijaté od exportní pojišťovny) vést na účtech ve státní pokladně. Tyto peněžní prostředky nemůže exportní pojišťovna nebo exportní banka ukládat anebo investovat do investičních nástrojů na finančním trhu. Výčet peněžních prostředků vedených ve státní pokladně je rozšířen o pojistná plnění přijatá od exportní pojišťovny, neboť se jedná o peněžní prostředky plynoucí z vypořádání mezi dvěma institucemi ze sektoru státních institucí.

Zároveň je v přechodných ustanoveních této novely zákona č. 58/1995 Sb. uložena povinnost ČEB a EGAP zrušit účty mimo ČNB (státní pokladnu) ve stanovené lhůtě 6 měsíců, resp. ihned po odpadnutí důvodu pro jejich vedení i po uvedené lhůtě. Z daného tudíž vyplývá, že oba subjekty nemohou nadále vést peněžní prostředky na jiných účtech než u ČNB, s výjimkami stanovenými zákonem č. 58/1995 Sb.

Po uplynutí 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona lze účty vedené nadále mimo účty zřízené u České národní banky vést a mít na nich uloženy peněžní prostředky pouze se souhlasem Ministerstva financí.

Exportní pojišťovna se v návaznosti na úpravu zákona o rozpočtových pravidlech stane povinným subjektem státní pokladny a povede na účtech u ČNB veškeré své prostředky, zároveň bude využívat veškeré služby ČNB, včetně platebního styku.

Exportní banka se stane „kvazi povinným“ subjektem státní pokladny, kdy na účtech u ČNB povinně vede prostředky, s výjimkou prostředků explicitně definovaných zákonem č. 58/1995 Sb.

Majitelé účtů v ČNB v rámci státní pokladny podle § 3 písm. h) bodů 11 až 14 a 16 až 18 zákona č. 218/2000 Sb. (tzn. ČEB i EGAP) se mohou za účelem zvýšení efektivity řízení likvidity státní pokladny s Ministerstvem financí dohodnout, že peněžní prostředky ponechají uloženy na účtu podřízeném státní pokladně v určité výši a na předem stanovenou dobu. Součástí této dohody je též sjednání výše peněžního plnění nahrazujícího úrok poskytovaného majitelům účtů tímto ministerstvem.

Zapojení exportní pojišťovny a exportní banky do centrálního systému řízení likvidity souhrnných účtů státní pokladny s sebou pro stát přináší nezanedbatelné ekonomické výhody. Peněžní prostředky účtů, které jsou podřízeny souhrnným účtům státní pokladny vedených v jednotlivých měnách a které od roku 2013 postupně nahradily rezervu peněžních prostředků vzniklou emisní činností, jsou využívány jako krátkodobý zdroj peněžních prostředků pro krytí potřeby financování státu.

Díky tomuto zefektivnění řízení výpůjčních operací státu dojde v konečném důsledku ke snižování úrokových výdajů na obsluhu státního dluhu souvisejících s emisní činností.

Dodatečné peněžní prostředky na účtech podřízených souhrnným účtům státní pokladny jsou v rámci řízení likvidity státní pokladny investovány na peněžním trhu ve formě krátkodobých depozitních a repo operací, což pro stát představuje další ekonomickou výhodu.

Výsledný ekonomický dopad rozšíření souhrnných účtů státní pokladny o účty exportní pojišťovny a vybrané účty exportní banky převyší případné nároky exportní pojišťovny a exportní banky na státní rozpočet v rámci dotačního vztahu z titulu výpadku příjmů plynoucích z nemožnosti ukládat nebo investovat peněžní prostředky poskytované ze státního rozpočtu do investičních nástrojů na finančním trhu v souladu s navrhovaným ustanovením § 1 odst. 5 zákona č. 58/1995 Sb.

Peněžní prostředky uvedené v § 1 odstavci 5 zákona mohou být exportní bankou použity pro účely poskytování podpořeného financování, operací souvisejících s poskytováním podpořeného financování a na úhradu závazků exportní banky. Rovněž exportní pojišťovnou mohou být uvedené peněžní prostředky použity pouze pro účely, pro které byly ze státního rozpočtu poskytnuty.

S ohledem na potřeby praxe exportní pojišťovny a exportní banky se předpokládá, že vznikne jejich potřeba vést bankovní účty i mimo účty podřízené státní pokladně u České národní banky. Otevření těchto účtů podléhá povolení Ministerstva financí. Exportní banka nemusí v případě naléhavosti a zajištění bezproblémové realizace mezibankovního platebního styku žádat Ministerstvo financí o povolení k použití bankovních účtů vedených mimo státní pokladnu (tj. nostro účtů exportní banky vedených u jiných bank než ČNB).

Peněžní prostředky exportní pojišťovny a exportní banky uložené ve státní pokladně formou termínovaných vkladů mohou být na základě vzájemné dohody s Ministerstvem financí úročeny sazbami, které stanoví Ministerstvo financí. Odvození výše úrokových sazeb termínovaných vkladů exportní pojišťovny a exportní banky se předpokládá zejména od výše úrokových sazeb termínovaných vkladů nepovinných subjektů státní pokladny.

V praxi by se měla úroková sazba stanovená Ministerstvem financí pro úložky exportní pojišťovny pohybovat mezi úrokovými hodnotami tržních termínovaných vkladů a bezrizikovými sazbami podle Evropského orgánu pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (European Insurance and Occupational Pensions Authority, EIOPA). Lze mít za to, že uložením finančních aktiv ve státní pokladně alokuje exportní pojišťovna peněžní prostředky v souladu s ustanovením § 60 zákona č. 277/2009 Sb., a tím dodržuje z pohledu regulátora obezřetnost investování. Z pohledu regulace pojišťovnictví lze vést peněžní prostředky ve výši vlastního kapitálu na účtech podřízených státní pokladně; tato aktiva je možné nadále považovat za odpovídající krytí položky primárního kapitálu třídy 1 podle současně platných obezřetnostních pravidel Solventnosti II.

Zařazení finančních aktiv EGAP pod státní pokladnu neomezuje možnost EGAP těmito aktivy volně disponovat, neboť tyto peněžní prostředky jsou i v režimu zařazení pod státní pokladnu plně k dispozici bez předběžných podmínek pro okamžitou absorpci případných ztrát pojišťovny.

Dále byl v odstavcích 5, 6 a 8 pojem „finanční prostředky“ nahrazen pojmem „peněžní prostředky“ a terminologie zákona tak byla uvedena do souladu se terminologií zákona č. 218/2000 Sb.

K bodu 7 (§ 2)

Navrhované úpravy spočívají ve snížení počtu vymezených pojmů; dochází k vyjmutí pojmů, které se objevují pouze v § 2 jako takovém a rovněž k přesunu vybraných pojmů do prováděcího právního předpisu. V zájmu uživatelského komfortu byly vzhledem k četným změnám v průběhu předchozích novelizací pojmy seřazeny abecedně

V souvislosti s dalšími navrhovanými úpravami ve vymezení pojmů je možné vymezení pojmu „banka investora“ a „banka dovozce“ vyjmout a ponechat pouze vymezení pojmu „banka“. Pojem „banka výrobce“ se v zákoně č. 58/1995 Sb. objevuje pouze v § 5 a § 7 (náležitosti žádostí). Tento pojem je možné ze zákona č. 58/1995 Sb. vyjmout. Vymezení pojmů „finanční služby související s vývozem“, „zajišťovací operace“, „bankovní záruka“, „úvěr na investici“ a „nebankovní společnost“ se objevují pouze v § 2 (vymezení pojmů) a je možné je ze zákona č. 58/1995 Sb. vyjmout. Uvedené pojmy budou nově vymezeny ve vyhlášce. Rovněž vymezení pojmů „finanční zdroje“, „projektové financování“ a „přímý úvěr“ bude nově uvedeno ve vyhlášce. Pojem „refinanční úvěr“ bude rovněž ze zákona vyjmut a místo něj bude uveden přesnější pojem „nepřímý úvěr“ ve vyhlášce.

Pojem „hodnota vývozu“ byl upraven v souladu s přílohou XV nařízení č. 1233/2011.

Vymezení pojmu „dovozce“ byl upraven s ohledem na potřebu nahradit pojem „dovoz“ opisem, aby bylo zřejmé, že se jedná o dovoz z pohledu třetí země. Vymezení pojmů „vývozce“ a „dodavatel pro vývoz“ byl upraven tak, aby rozptýlil pochybnosti o možné diskriminaci osob z důvodu jejich státní příslušnosti (čl. 18 SFEU).

Vymezení pojmu „zahraniční společnost“ bylo upraveno tak, aby terminologie vztažená k ovládání společnosti byla v souladu se zákonem o obchodních korporacích.

Ve vymezení pojmu „investice“ byl pojem „finanční prostředky“ nahrazen pojmem „peněžní prostředky“ a terminologie zákona tak byla uvedena do souladu se terminologií zákona č. 218/2000 Sb.

Vymezení pojmu „finanční trhy“ je v zákoně č. 58/1995 Sb. nadbytečné a bude odstraněno. Též vymezení pojmu „kapitálové trhy“ je v zákoně č. 58/1995 Sb. nadbytečné a bude odstraněno; pojem se v zákoně č. 58/1995 Sb. vyskytuje pouze v jednom místě (§ 8 odst. 4), má se za obecně známý a není nutné jej definovat. Vymezení pojmu „ostatní operace“ bylo vypuštěno.

Navrhuje se změna vymezení pojmu „pojistná angažovanost“ v návaznosti na úpravy výpočtu pojistné angažovanosti, pro něž je z hlediska obezřetnosti vhodnější celá hodnota smluv o příslibu pojištění namísto 50 % jejich nominálních hodnot. Vazba je zejména na ustanovení občanského zákoníku o smlouvách o smlouvě budoucí, kdy jejím uzavřením se pojistitel dostává do plného závazku, nikoli 50%, uzavřít pojistnou smlouvu (pojistný příslib) na základě výzvy. Stanovení pojistné angažovanosti je upraveno Směrnicí Rady 98/29/ES ze dne 7. května 1998 o harmonizaci hlavních ustanovení týkajících se pojištění vývozních úvěrů pro operace se střednědobým a dlouhodobým krytím. Odvozeně pak lze pojistnou angažovanost vztáhnout k metodám oceňování závazků uvedených ve směrnici Solventnosti II.

Vymezení pojmu „teritoriální riziko“ bylo ze zákona odstraněno, jelikož teritoriální riziko (s výjimkou zemí OECD s vysokým příjmem a zemí eurozóny s vysokým příjmem) vymezuje přímo účinný právní předpis, tj. nařízení č. 1233/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o uplatňování některých pravidel v oblasti státem podporovaných vývozních úvěrů a o zrušení rozhodnutí

Rady 2001/76/ES a 2001/77/ES (Příloha II, Konsensus OECD - kapitola II/25 – klasifikace rizika země).

Vymezení pojmu „tržně nezajistitelných rizik“ bylo přesunuto do prováděcího právního předpisu, neboť odkazuje výhradně k nástrojům podpořeného financování, jež se rovněž přesouvají do prováděcího právního předpisu.

Dosavadní vymezení pojmu „smlouva o vývozu“ bylo zpřesněno a reflektuje lépe současnou realitu obchodních vztahů. Smlouva o vývozu zůstává základní podmínkou pro poskytování odkupů, záruk, financování dodavatelského úvěru a odběratelského úvěru.

Vymezení pojmu „dodavatel pro vývoz“ lépe odráží realitu ekonomické praxe zahraničního obchodu než dosud užívaný pojem „výrobce“.

Pojem „vývoz“ se má za obecně srozumitelný. Jeho vymezení je možné ze zákona č. 58/1995 Sb. vyjmout, popřípadě pojem definovat pro potřeby vyhlášky přímo v ní.

Nově dochází k vymezení pojmů „dlouhodobé financování“ a „krátkodobé financování“. Dlouhodobým financováním se jak směrnici 98/29/ES ze dne 7. května 1998 o harmonizaci hlavních ustanovení týkajících se pojištění vývozních úvěrů pro operace se střednědobým a dlouhodobým krytím, tak Ujednáním Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj o pravidlech pro státem podporované vývozní úvěry (Konsensus OECD) rozumí financování dva roky a delší. V případě krátkodobého financování nevzniká nárok na podporu dle zákona č. 58/1995 Sb.

K bodu 8 (§ 3 odst. 1)

Jedná se o upřesnění textu. Posuzování hledisek návratnosti a platební schopnosti dlužníka se u poskytovaných úvěrů a bankovních záruk pokládá sice nadále za nutné, ale je součástí širší škály kritérií, jež jsou používána při schvalování podpořeného financování, a není tedy nutné je v zákoně č. 58/1995 Sb. explicitně uvádět.

K bodu 9 (§ 3 odst. 3 až 5)

Nově vložený odstavec 3 zvyšuje míru transpozice požadavku směrnice Rady 84/568/EHS Rady ze dne 27. listopadu 1984 o vzájemných povinnostech institucí členských států pro pojištění vývozních úvěrů, které jednájí jménem státu nebo s jeho podporou, nebo veřejných orgánů, které jednájí za takové instituce, v případě soupojištění u transakcí, které zahrnují jednu nebo více subdodávek v jednom nebo ve více členských státech Evropských společenství (84/568/EHS), jež ukládá členským státům zajistit, aby instituce pro pojištění exportních úvěrů dodržovaly ustanovení o vzájemných závazcích obsažená ve vzorové dohodě, rozhodnou-li se poskytnout společně s některou institucí nebo státním orgánem jiného členského státu záruky (soupojištění) na obchod, který zahrnuje jednu nebo více subdodávek v jednom nebo ve více členských státech.

Nově vložený odstavec 4 zvyšuje míru transpozice požadavku směrnice Rady ze dne 1. února 1971 o harmonizaci základních ustanovení týkajících se záruk pro krátkodobé obchody (politická rizika) s veřejnoprávními odběrateli nebo se soukromými odběrateli (71/86/EHS), jež ukládá členským státům zajistit, aby pojistitelé úvěru, kteří poskytují záruky na účet státu nebo s jeho podporou, tj. v případě ČR exportní pojišťovna, pojišťovali obchody spadající do působnosti harmonizovaných ustanovení v souladu s podmínkami stanovenými v těchto ustanoveních a se specifickými pravidly přijatými Radou. Harmonizovaná ustanovení uvedené směrnice se vztahují na obchody uvedené v čl. 2 směrnice. Jde o oblast krátkodobého pojištění vývozních úvěrových rizik na bázi dodavatelského úvěru.

Nově vložený odstavec 5 zvyšuje míru transpozice požadavku směrnice Rady 98/29/ES ze dne 7. května 1998 o harmonizaci hlavních ustanovení týkajících se pojištění vývozních úvěrů pro operace se střednědobým a dlouhodobým krytím, jež ukládá členským státům zajistit, aby pojistitelé úvěru, kteří poskytují záruky na účet státu nebo s jeho podporou, tj. v případě ČR exportní pojišťovna, poskytovaly pojistné krytí operací vztahujících se k vývozu zboží a/nebo služeb podle ustanovení obsažených v příloze uvedené směrnice, pokud je určeno pro země mimo Unii. Jde o oblast dlouhodobého pojištění vývozních úvěrových rizik na bázi dodavatelského nebo odběratelského úvěru, popř. pojištěné transakce bez financování úvěrem.

K bodu 10 (§ 4 odst. 1)

Vláda ČR svým usnesením ze dne 14. března 2018 č. 1710 změně příslušnosti hospodařit s majetkovými účastmi státu v ČEB a EGAP schválila převod příslušnosti hospodařit z Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva zemědělství na Ministerstvo financí. Z uvedeného důvodu Česká republika vykonává svá akcionářská práva v exportní bance a exportní pojišťovně výhradně prostřednictvím Ministerstva financí. Text je proto zobecněn. Jediným akcionářem exportní pojišťovny je stát.

K bodu 11 (§ 4 odst. 2)

Navrhovanou změnou písmene b) dochází k rozšíření možnosti nabývat podíly v právnických osobách v souladu s praxí vymáhání pohledávek nebo předcházení škod. Činnost vedoucí k předcházení vzniku škod a zmírňování jejich následků není blíže specifikována, neboť poznatky z praxe ukazují, že se jedná o velmi rozsáhlou skupinu právních, ekonomických a technických činností a bližší definice by mohla být omezující.

Dochází k zpřesnění textu písmene c). Upřesňuje se definice právnické osoby – pojišťovny nebo zajišťovny, ve které může exportní pojišťovna nabývat podíl v návaznosti na zákon upravující pojišťovnictví tak, aby EGAP mohl nabývat podíly pouze v právnických osobách, jejímž předmětem činnosti je provozování pojišťovací a zajišťovací činnosti v neživotním pojištění. Dále vypuštěním slov „a činnosti související s pojišťovací nebo zajišťovací činností“ dochází ke zvýšení konzistence textu s platnou terminologií zákona č. 277/2009 Sb.

K bodu 12 (§ 4 odst. 3)

Nově se předpokládá, že k založení právnické osoby nebo nabytí podílu v ní dle § 4 odst. 2 písm. b) a c) bude třeba předchozího souhlasu Ministerstva financí. Dosud se povinnost předchozího souhlasu Ministerstva financí vztahovala pouze k postupu podle § 4 odst. 2 písm. c).

K bodu 13 (§ 4 odst. 4)

Výše dotace byla předchozími novelizacemi definována v jiných ustanoveních zákona, s ohledem na požadavky Solventnosti II. Potřeba dotace tak přímo nesouvisí s vývojem pojistné angažovanosti, tento ukazatel má nyní vliv pouze nepřímý, proto je pojem „v závislosti“ nahrazen pojmem „s ohledem“.

S ohledem na obezřetnost pravidla daná zákonem č. 277/2009 Sb. a v navazujících předpisech Evropské unie byl nadbytečný text týkající se oddělené tvorby vyrovnávací rezervy pro pojištění vývozních úvěrových rizik odstraněn.

K bodu 14 (poznámka pod čarou č. 5a)

Zrušuje se odkaz na již neplatnou vyhlášku č. 75/2000 Sb., kterou se prováděl zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), ve znění pozdějších předpisů.

K bodu 15 (§ 4 odst. 5)

Z důvodu zajištění komplexnosti kontrolní úlohy státu se jeví jako efektivní podmínit zavedení nových nástrojů pojištění vývozních úvěrových rizik a zajišťovacích nástrojů předchozím souhlasem Ministerstvem financí, a to i s ohledem na případné dopady na státní rozpočet ČR, a dále Ministerstvem průmyslu a obchodu s ohledem na potřebu konzistentnosti, komplementarity a synergie jednotlivých nástrojů podpory exportu. Zákon stanoví základní náležitosti žádosti exportní pojišťovny o předchozí souhlas Ministerstva financí a Ministerstva průmyslu a obchodu s tím, že případné další náležitosti může stanovit prováděcí předpis. Zároveň byla vypuštěna podmínka pro předkládání obchodního plánu nového nástroje, jelikož je pojem zavádějící a v praxi se dílčí obchodní plány jednotlivých produktů nepoužívají.

K bodu 16 (§ 4 odst. 6)

Z textu se vypouští slova týkající se dotace, jejíž výše byla dosud uváděna v textové části zákona o státním rozpočtu na daný rok. Z rozpočtového pohledu je tento údaj v této části nadbytečný, je postačující, pokud jsou požadavky na státní rozpočet uvedeny v tabulkové části.

K bodu 17 (§ 4 odst. 7)

Dosavadní limity vázané na procenta pojistné kapacity se ukázaly nedostačující a neúčinné, s ohledem na reálnou výši pojistné kapacity exportní pojišťovny se jednalo o prázdnou množinu jednotlivých vývozních úvěrových rizik, v minulosti tedy docházelo k pojišťování i velkých expozic, aniž by vláda měla nad nimi dostatečnou kontrolu. Z toho důvodu je nezbytné, aby nejvýznamnější případy byly předkládány vládě ke schválení. Text předmětného ustanovení obsahuje zmocnění k uvedení výše limitu pro schvalování pojištění vývozních úvěrových rizik se souhlasem vlády v prováděcím předpisu, aby tyto limity mohly lépe reagovat na aktuální požadavky trhu, resp. možnosti systému státem podpořeného exportního pojišťování a financování. Zároveň se navrhuje specifikace předkládání materiálu do vlády tak, aby byl materiál spolupředkládán ministry financí a průmyslu a obchodu, a to v zájmu transparentnosti procesu. Smyslem ustanovení je rovněž zkvalitnění předkládání materiálů za přímé kontroly obou resortů.

Exportní pojišťovna při předložení materiálu má povinnost zajistit zamezení případnému úniku informací ve prospěch jiných hospodářských subjektů, a proto vládě neposkytuje detailní informace o obchodním případě, ale uvede pouze základní parametry návrhu. Rozsah informací, které exportní pojišťovna o daném obchodním případě poskytne vládě s ohledem na ochranu informací v obchodním styku, stanoví prováděcí právní předpis.

K bodu 18 (§ 4 odst. 8)

Stávající odkaz na vyhlášku Ministerstva financí byl nahrazen odkazem na nový právní předpis, jak je tomu jednotně v textu celého zákona. Dále již neužívaný pojem „výrobce“ byl zaměněn za pojem „dodavatel pro vývoz“, který lépe reflektuje tržní realitu. Ustanovení § 4 odst. 7 a ustanovení § 4 odst. 8 jsou na sobě nezávislá, případné schválení obchodního případu vládou dle ustanovení § 4 odst. 7 nijak neovlivňuje nutnost splňovat povinnosti definované ustanovením § 4 odst. 8.

K bodu 19 (§ 4 odst. 9 a 10)

Ustanovení odstavce 9 doplňuje kontrolní mechanismus Ministerstva financí vůči exportní pojišťovně v návaznosti na poskytované dotace. Dosud je v zákoně č. 58/1995 Sb. uvedeno pouze oprávnění kontrolovat poskytované dotace v případě exportní banky. U poskytování dotací exportní pojišťovně v současné době je kontrola vykonávána taktéž, avšak nikoliv podle tohoto zákona, ale na základě pravidel pro poskytování dotace a zákona o finanční kontrole.

Nemá se jednat o duplicitní právní úpravu k zákonu č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů, ale o narovnání situace a zakotvení obdobné kontroly exportní pojišťovny stejně jako kontroly exportní banky. Kontrola následuje po žádosti daného subjektu o poskytnutí dotace. Kontrola tedy předchází vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace dle zákona 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech.

Kontrola nesouvisí s požadavkem, resp. nárokem na dotaci ze státního rozpočtu, který uplatní exportní pojišťovna vůči Ministerstvu financí při sestavování státního rozpočtu na příslušný rozpočtový rok. V tomto případě se jedná o rezervování zdrojů ve státním rozpočtu v rámci standardního cyklu přípravy státního rozpočtu na další rok.

Vlastní uvolňování schválených dotací ze státního rozpočtu probíhá na základě rozhodnutí Ministerstva financí o poskytnutí dotace podle zákona 218/2000 Sb. na základě žádosti exportní pojišťovny o doplnění fondů.

Systém státem podpořeného pojišťování a financování vývozu v ČR je konstruován tak, že podmínky výkonu dohledu nad činností v oblasti státem podporovaných vývozních úvěrů plně respektují obecná ustanovení práva EU.

V odstavci 10 se navrhuje upravit lhůtu pro finanční vypořádání, které se v současné době provádí dle vyhlášky č. 367/2015 Sb., o zásadách a lhůtách finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy a Národním fondem (vyhláška o finančním vypořádání), ve znění vyhlášky č. 435/2017 Sb., vždy po konci kalendářního roku, ve kterém dotace byla poskytnuta. Vyhláška však umožňuje i delší lhůty pro finanční vypořádání, je-li to pro daný typ účelné. Podrobnosti stanoví prováděcí právní předpis. Navrhuje se tedy, aby byla stanovena lhůta delší (n+3), tzn., že dotace by se vypořádávala až počátkem třetího roku od roku, ve kterém byla dotace poskytnuta.

K bodu 20 (§ 4 odst. 11)

Nová textace odráží situaci spočívající v provedené změně příslušnosti hospodařit s podílem státu v exportní pojišťovně. Vláda ČR svým usnesením ze dne 14. března 2018 č. 171 o změně příslušnosti hospodařit s majetkovými účastmi státu v exportní pojišťovně a exportní bance schválila převod příslušnosti hospodařit z Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva zemědělství na Ministerstvo financí. Akcionářská práva státu vykonává v současnosti jen Ministerstvo financí a údaj uváděný ve zprávě by tak byl redundantní.

K bodu 21 (§ 4 odst. 12)

Příloha I nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1233/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o uplatňování některých pravidel v oblasti státem podporovaných vývozních úvěrů a o zrušení rozhodnutí Rady 2001/76/ES a 2001/77/ES, v platném znění stanoví, že členský stát poskytne Komisi výroční zprávu o činnosti, jejíž součástí jsou údaje o aktivech a pasivech, vyplacených pojistných plněních a navracených částkách, nových závazcích, obchodních rizicích

a pojistných sazbách. V případě, že by činnost v oblasti státem podporovaných vývozních úvěrů mohla vést ke vzniku podmíněných závazků, uvede se tato činnost ve výroční zprávě o činnosti. Ve výroční zprávě o činnosti členské státy popíší, jak jsou při činnosti jejich exportních úvěrových agentur v oblasti státem podporovaných vývozních úvěrů zohledněna ekologická rizika, jež s sebou mohou nést další významná rizika. V současné době exportní pojišťovna zpracovává a zasílá Evropské komisi (Generální ředitelství EK pro obchod) na základě interního předpisu roční hlášení v souladu s požadavky Přílohy I., a to ve spolupráci s exportní bankou. Navržené ustanovení ukládá exportní pojišťovně, aby podávala tuto výroční zprávu.

K bodu 22 až 28 (§ 5)

V odstavci 1 dochází k terminologické úpravě spočívající v nahrazení pojmu „výrobce“ pojmem „dodavatel pro vývoz“ a zpřesnění vymezení okruhu osob oprávněných podat žádost o pojištění vývozních úvěrových rizik.

V odstavci 2 písm. a) byla specifikována struktura identifikačních údajů, která je rovněž použita v písm. c). Dosavadní písm. b) se vypouští jako obsoletní. Odstavec 3 byl vypuštěn včetně poznámek pod čarou jako nadbytečný, jelikož nezakládá práva a povinnosti, pouze konstatuje možnost uzavřít smlouvu.

K bodu 29 (§ 6 odst. 1)

Dosavadní ustanovení o tom, že stát vlastní akcie exportní banky nejméně ze dvou třetin, bylo upraveno tak, že akcie banky jsou vlastněny státem nebo exportní pojišťovnou. Vzhledem k tomu, že § 4 odst. 1 stanoví, že jediným akcionářem exportní pojišťovny je stát, je stát za všech okolností konečným vlastníkem exportní banky. Uvedený text § 6 odst. 1 umožňuje větší variabilitu držení podílu exportní banky státem a exportní pojišťovnou než dosud včetně možnosti jak úplného majetkového oddělení exportní pojišťovny a exportní banky, kdy by 100% akcií exportní banky držel stát, tak majetkové konsolidace formou výhradního vlastnictví exportní banky exportní pojišťovnou.

Nová textace odráží situaci změny příslušnosti hospodařit s podílem státu v exportní pojišťovně. Vláda ČR svým usnesením ze dne 14. března 2018 č. 171 o změně příslušnosti hospodařit s majetkovými účastmi státu v exportní pojišťovně a exportní bance schválila převod příslušnosti hospodařit z Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva zemědělství na Ministerstvo financí.

Nahrazení slov „kromě náležitostí stanovených v obchodním zákoníku“ slovem „také“ umožňuje dovést nejen aplikaci zákona o obchodních korporacích, ale i zvláštní úpravy v zákoně č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, který ve svém § 9 také upravuje obsah stanov.

Úprava textu a zrušení poznámky pod čarou č. 9 odráží aktuální platnou legislativu, neboť přímo účinné předpisy EU se na exportní banku vztahují automaticky na základě zásady přímého účinku a aplikační přednosti unijního práva. Exportní banka je jako úvěrová instituce podřízena standardní obezřetnostní regulaci bank a zákon č. 58/1995 Sb. nemůže účinnost těchto předpisů ani požadavky z nich vyplývající ve vztahu k exportní bance vyloučit nebo omezit.

K bodu 30 (§ 6 odst. 2)

Vzhledem k začlenění části peněžních prostředků exportní banky do systému státní pokladny může stát ve větší míře zajišťovat financování exportní banky, ta by pak nemusela být nucena

získávat zdroje především na finančních trzích. Věta druhá obsahovala ustanovení, které bylo vyhodnoceno jako neurčité a vzhledem k úpravě problematiky přímo použitelným nařízením EU i nevhodné, a proto byla z textu vypuštěna. Dále se navrhuje, aby náklady spojené s provozováním podpořeného financování hradila exportní banka především z části úrokových výnosů ve výši 100 bazických bodů z úrokové sazby užití při poskytování podpořeného financování, a to maximálně do výše potřebné k pokrytí vykázané provozní ztráty, jelikož dosavadní text nedostatečně definoval pojem „náklady spojené s provozováním podpořeného financování“, z čehož vznikaly výkladové nejasnosti.

Zdrojem financování nákladů spojených s provozováním podpořeného financování byly zejména úrokové výnosy ve výši 100 bazických bodů z úrokové sazby užití při poskytování podpořeného financování. Navrhuje se úprava příslušného ustanovení z důvodu zpřesnění této definice. To znamená, že do účetního okruhu Podpořeného financování bez nároku na dotaci (01), ve kterém jsou evidovány náklady spojené s provozem exportní banky, bude z účetního okruhu Podpořeného financování s nárokem na dotaci (02) směřována pouze taková část úrokových výnosů, která odpovídá vykázané ztrátě účetního okruhu Podpořeného financování bez nároku na dotaci (01). Provozní ztrátou se pro účely § 6 odst. 2 pak rozumí záporný výsledek hospodaření exportní banky v okruhu 01 vyčíslený jako rozdíl mezi veškerými výnosy okruhu 01 a veškerými náklady okruhu 01 před převedením úrokových výnosů ze 100 bazických bodů. Smyslem navržené úpravy je limitovat převod výnosů ze 100 bazických bodů z okruhu 02 do okruhu 01 maximálně do výše potřebné k pokrytí/úhradě provozní ztráty v okruhu 01 a zamezit tak převodu veškerých vyčíslených výnosů ze 100 bazických bodů z okruhu 02 do okruhu 01.

K bodu 31 až 34 (§ 6 odst. 3)

Jedná se o precizaci ustanovení o nabývání podílů v právnických osobách ze strany exportní banky. Navrhovanou změnou dochází k rozšíření možnosti nabývat podíly v právnických osobách v souladu s praxí vymáhání pohledávek nebo předcházení škod z podpořeného financování. Činnost vedoucí k předcházení vzniku škod a zmírňování jejich následků není blíže specifikována, neboť poznatky z praxe ukazují, že se jedná o velmi rozsáhlou skupinu právních, ekonomických a technických činností a bližší definice by mohla být omezující.

K bodu 35 (§ 6 odst. 4)

Nově se předpokládá, že k založení právnické osoby nebo nabytí podílu v ní podle § 6 odst. 3 písm. a) až c) bude třeba předchozího souhlasu Ministerstva financí. Dosud se povinnost předchozího souhlasu Ministerstva financí vztahovala pouze k postupu v případě právnické osoby založené na dobu určitou za účelem zabezpečení poskytnutí podpořeného financování a získání finančních zdrojů, kde exportní banka je nebo má být v okamžiku nabytí podílu většinovým společníkem.

Ustanovení upravující povinnost získat souhlas ČNB s nabytím kvalifikované účasti na bance podle § 20 zákona o bankách, popř. souhlas ČNB s dispozicí s obchodním závodem banky a jeho částí podle § 16 zákona o bankách, nejsou dotčena.

K bodům 36 až 38 (§ 6 odst. 5)

V tomto odstavci se upravuje výčet položek, kterými jsou tvořeny ztráty z provozování podpořeného financování. Z nároku na dotaci jsou v tomto návrhu vyjmuty položky vztahující se k operacím s finančními deriváty a vypouští se text odkazující na zvláštní právní předpisy pro tvorbu rezerv a opravných položek.

Exportní bance jsou podle zákona č. 58/1995 Sb. poskytovány dotace ze státního rozpočtu na úhradu ztrát z provozování podpořeného financování. Stát ručí za závazky exportní banky uvedené v § 8 odst. 1 písm. b), ale není povinen hradit exportní bance ze státního rozpočtu veškeré vzniklé ztráty z provozování podpořeného financování.

Požadavek na dotace ze státního rozpočtu uplatní exportní banka vůči Ministerstvu financí při sestavování státního rozpočtu na příslušný rozpočtový rok – jedná se de facto o rezervování zdrojů ve státním rozpočtu. Příprava státního rozpočtu se řídí zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech.

Vlastní reálné uvolňování (poskytování) schválených dotací ze státního rozpočtu probíhá na základě rozhodnutí o poskytnutí dotace Ministerstvem financí dle zákona č. 218/2000 Sb. na základě žádosti exportní banky o dotaci na úhradu ztrát vyplývajících z podpořeného financování.

Exportní banka je povinna provozovat podpořené financování s péčí řádného hospodáře. Cílem zákona je stanovit co nejpřesnější výčet položek a činností, které vstupují nebo by mohly vstoupit formou nákladu, výnosu, zisku či ztráty do vyčíslení nároku na dotaci, který vznáší exportní banka vůči státnímu rozpočtu.

Cílem navrhované úpravy je přesné vymezení státní dotace na úhradu ztrát, tak aby byly eliminovány interpretační nejistoty. Navrhovaná úprava, tj. doplnění o položky: náklady na odpisy pohledávek, výnosy z použití nebo rozpuštění opravných položek a rezerv, výnosy z přijatého pojistného plnění (tj. výnosové tituly snižující nárok na dotaci), je v souladu se stávající praxí a nerozšiřuje okruh dotačních titulů. Nově je zahrnuta položka zisky a ztráty z modifikací finančních aktiv vztahujících se k podpořenému financování, přičemž návrh reaguje na implementaci standardů IFRS 9 (Mezinárodní standardy účetního výkaznictví – Finanční nástroje).

Dále jsou z výčtu vyjmuty položky vztahující se k operacím s finančními deriváty. Tyto finanční operace jsou ryze obchodním rozhodnutím banky a nesouvisejí přímo s podpořeným financováním, neboť jsou prováděny na stabilních finančních a kapitálových trzích a mělo by být povinností exportní banky takové operace provádět obezřetně a bez nároku na krytí vzniklých ztrát dotacemi ze státního rozpočtu.

Dosavadní text odkazující na zvláštní právní předpisy pro tvorbu rezerv a opravných položek byl odstraněn jako nadbytečný, neboť každá účetní jednotka je povinna se řídit těmito zvláštními právními normami, aniž by na ně muselo být odkazováno.

V prováděcím předpisu bude nově definováno, že exportní banka je oprávněna žádat o dotaci 1x ročně. Kalkulaci nároku na dotaci k 31. prosinci daného roku je exportní banka povinna předložit Ministerstvu financí na základě auditovaných výsledků hospodaření nejpozději do 15. dubna roku následujícího.

K bodu 39 (§ 6 odst. 7 a 8)

Dosavadní znění odstavce 6 se vypouští pro nadbytečnost, neboť pravidla pro velké expozice jsou stanovena v přímo účinném předpisu EU - nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky, dále jen „CRR“, a pravomoc orgánu dohledu při překročení limitu pro velké expozice je upravena v čl. 396 CRR. Tato úprava v přímo účinném předpise EU má přednost před ustanovením zákona č. 58/1995 Sb.; pojem „úvěrová angažovanost“ je již pojmem překonaným.

Účelem předkládané změny v odstavci 7 je analogicky k ustanovení § 4 odst. 7 pro exportní pojišťovnu zavést rovněž v případě exportní banky schvalování nových obchodních případů podpořeného financování na úrovni vlády.

Jako optimální řešení bylo vyhodnoceno v zákoně č. 58/1995 Sb. neuvádět absolutní částky limitů, ale uvést zde pouze zmocnění pro stanovení konkrétních výší transakcí, od nichž bude schválení obchodního případu vyžadovat souhlas vlády, prováděcím právním předpisem. Tak může vláda flexibilně reagovat na aktuální vývoj systému exportního pojišťování a financování.

Zároveň se navrhuje specifikace předkládání materiálu do vlády tak, aby byl materiál spolupředkládán ministrem financí a ministrem průmyslu a obchodu. Smyslem ustanovení je zkvalitnění předkládání materiálů za přímé kontroly obou resortů.

Exportní banka při předložení materiálu má povinnost zajistit zamezení případnému úniku informací ve prospěch jiných hospodářských subjektů, a proto vládě neposkytuje detailní informace o obchodním případě, ale uvede pouze základní parametry návrhu při zachování bankovního, obchodního a obdobného tajemství. Prováděcím právním předpisem se upřesní rozsah informací, které exportní banka o daném obchodním případě poskytne vládě s ohledem na ochranu informací v obchodním styku.

V odstavci 8 se jedná o analogický text k § 4 odst. 5. Z důvodu zajištění komplexnosti kontrolní úlohy státu se jeví jako efektivní podmínit nové nástroje podpořeného financování před jejich zavedením do praxe předchozím souhlasem Ministerstva financí, a to i s ohledem na případné dopady na státní rozpočet ČR, a dále Ministerstva průmyslu a obchodu s ohledem na potřebu konzistentnosti, komplementarity a synergie jednotlivých nástrojů podpory exportu.

Zákon stanoví základní náležitosti žádosti exportní banky o předchozí souhlas Ministerstva financí a Ministerstva průmyslu a obchodu s tím, že další náležitosti stanoví prováděcí předpis.

K bodu 40 (§ 6 odst. 9)

Úprava textu reaguje na aktuální stav po změně příslušnosti hospodařit s podíly státu v exportní bance. Jedná se o obdobnou úpravu textu jako v § 4 odst. 11 písm. a).

K bodu 41 (§ 6 odst. 10)

Novelizací zákonem č. 282/2002 Sb. bylo do textu zákona č. 58/1995 Sb. zařazeno ustanovení deklarující soulad postupu exportní banky při zakládání dceřiných společností s ustanoveními zákona o bankách. Toto ustanovení se zrušuje jako nadbytečné, neboť konstatuje samozřejmou skutečnost.

K bodům 42 a 43 (§ 7 odst. 1 až 4)

Stávající právní úprava se jeví jako neflexibilní, neboť podoba žádosti neumožňuje pružně reagovat na potřeby systému exportního financování a praktické činnosti exportní banky. Z tohoto důvodu se navrhuje reformulace textu v souladu s potřebami praxe exportní banky a zrušení odstavce 3. Odstavec 4 byl vypuštěn jako nadbytečný, jelikož nezakládá práva a povinnosti, pouze konstatuje možnost uzavřít smlouvu.

K bodu 44 (skupinový nadpis)

Skupinový nadpis byl vypuštěn v souladu s čl. 30 odst. 6 Legislativních pravidel vlády.

K bodu 45, 53, 58 a 61 (nadpis nad § 7a, 7b, 7c a 7d)

Dochází k úpravě a zpřesnění nadpisů v návaznosti na zrušení skupinového nadpisu.

K bodům 46 až 50 (§ 7a odst. 1)

Dochází k dílčím legislativně technickým úpravám textu a mj. k zpřehlednění popisu identifikačních údajů odkazem na § 5 odst. 2 písm. a).

K bodu 51 (§ 7a odst. 4)

Dochází k odstranění výjimky možnosti exportní pojišťovny nebo Ministerstva financí vyzvat banku vývozce k doplnění neúplné žádosti o zařazení vývozního úvěru do systému dorovnávání úrokových rozdílů z důvodu snížení administrativní zátěže pro žadatele.

K bodu 52 (§ 7a odst. 7)

Navrhuje se zjednodušení stávající situace, kdy banka vývozce musí čekat na výzvu Ministerstva financí k předložení překladu smlouvy. Zároveň se má za to, že v případě smlouvy sjednané v anglickém jazyce není nutné překlad do českého jazyka pořizovat.

K bodu 54 (§ 7b odst. 1)

Cílem navržené změny je umožnění situace, kdy do režimu dorovnávání bude zařazen obchodní případ, kde není pojištění sjednané u exportní pojišťovny. Musí však být zřejmé, že jsou vývozní úvěrová rizika jinak vhodně zajištěna. Podmínkou proto je, že o této skutečnosti vydá exportní pojišťovna stanovisko.

K bodu 55 (§ 7b odst. 2)

Přeformulováním textu odstavce 2 se odstraňuje závazek státu poskytovat každoročně exportní bance konkrétní finanční částky ve výši 250 mil. Kč na dorovnávání úrokových rozdílů.

Ministerstvo financí bude poskytovat exportní bance zálohy na dorovnávání úrokových rozdílů na základě její žádosti nejvýše dvakrát ročně.

V zájmu zjednodušení mechanismu doplňování záloh při poklesu pod určitou hladinu peněžních prostředků a převodu peněz ve prospěch Ministerstva financí při překročení daného limitu peněžních prostředků plynoucích z dorovnávání úrokových rozdílů se navrhuje, aby byla exportní banka povinna vyúčtovat obdržené zálohy jen jednou ročně, a to vždy k poslednímu dni kalendářního roku, ve kterém zálohy obdržela, a provedené vyúčtování zaslat Ministerstvu financí do 30. ledna následujícího kalendářního roku. Ministerstvo financí oznámí exportní bance do 30 dnů od obdržení tohoto vyúčtování výši peněžních prostředků, které je exportní banka povinna převést do 5 pracovních dnů na účet Ministerstva financí. Tímto návrhem bude odstraněn značně komplikovaný mechanismus doplňování záloh a zároveň nebude zatěžován státní rozpočet dodatečnými náklady, které bylo doposud nutné vynakládat.

Pro sestavení žádosti o zálohu na dorovnání úrokových rozdílů poskytne exportní pojišťovna exportní bance veškeré relevantní údaje.

Dále byl v odstavci 2 pojem „finanční prostředky“ nahrazen pojmem „peněžní prostředky“ a terminologie zákona tak byla uvedena do souladu se terminologií zákona č. 218/2000 Sb.

K bodům 56 a 57 (§ 7b odst. 7 až 9)

Změna formulace textu věty první dosavadního odstavce 7 pouze reflektuje skutečnost, že způsob výpočtu dorovnávání úrokových rozdílů stanoví prováděcí právní předpis v podobě společné vyhlášky MF a MPO. Věta druhá a třetí byly vypuštěny, neboť tiskopisy pro žádost o dorovnání úrokových rozdílů a oznámení o převodu přebytku úrokových rozdílů podle odstavce 3 a oznámení exportní pojišťovny podle odstavce 5, na něž odkazuje dosavadní znění zákona, nebyly uvedeny do praxe. Nový odstavec 8 stanoví náležitosti žádosti o zálohu na dorovnání úrokových rozdílů, odstavec 9 pak stanoví náležitosti vyúčtování záloh na dorovnávání úrokových rozdílů.

K bodům 59 a 60 (§ 7c odst. 6 a 7)

Nově budou zákonem vymezeny náležitosti oznámení o změnách ve skutečnostech uvedených v žádosti, v podmínkách čerpání nebo splácení vývozního úvěru zařazeného do systému dorovnávání úrokových rozdílů podle § 7c odst. 1 a náležitosti stanoviska ke změně ve skutečnostech uvedených v žádosti, v podmínkách čerpání nebo splácení vývozního úvěru zařazeného do systému dorovnávání úrokových rozdílů podle § 7c odst. 2. Původní zákonný požadavek na podání předmětných oznámení prostřednictvím speciálního tiskopisu se ruší.

K bodu 62 (§ 7d odst. 12)

Vzhledem ke zrušení legislativní zkratky „mezinárodní pravidla“ v návaznosti na reformulaci textu § 1 odst. 4 dochází k upřesnění textu.

K bodu 63 (§ 8 odst. 1)

S ohledem na logickou návaznost textu byla část věty za středníkem přesunuta do nového odstavce 7 v § 8.

K bodu 64, 66 a 68 (poznámka pod čarou č. 12a, 13 a 14)

Úprava obsahuje odkaz na aktuální platnou legislativu.

K bodu 65 (§ 8 odst. 3)

Ustanovení bylo upraveno v návaznosti na výkladové obtíže, které se objevují v bankovní praxi, jelikož z bankovní regulace (zejména s ohledem na povinnost obezřetného podnikání) vyplývá povinnost bank vázat na částku poskytnutého úvěru určitou částku vlastního kapitálu při zohlednění rizikovosti poskytnutého financování. Implicitně vyplývající omezení ručení České republiky za závazky exportní pojišťovny a exportní banky způsobuje v praxi problémy a nejasnosti, zda lze pro účely posuzování rizikovosti financování spoléhat na neomezené ručení České republiky či nikoliv.

K bodu 67 (§ 8 odst. 7)

S ohledem na logickou návaznost textu byla z § 8 odst. 1 písm. a) část věty za středníkem přesunuta do nového odstavce; následující odstavec byl přečíslován.

K bodu 69 (§ 9a)

Vkládá se zmocňovací ustanovení pro vydání prováděcího právního předpisu, a to společné vyhlášky Ministerstva financí a Ministerstva průmyslu a obchodu.

K Čl. II

K bodům 1 až 4

Za účelem zachování právní jistoty všech subjektů, kterých se mohou dotknout změny vyplývající z této novelizace, se uvádí, že pro již zahájená pravomocně neskončená řízení zahájená podle zákona č. 58/1995 Sb. se použije jeho stávající znění.

Rovněž se vkládá přechodné ustanovení, jehož cílem je umožnit plynulý přechod exportní pojišťovny a exportní banky do centrálního systému řízení likvidity souhrnných účtů státní pokladny. Předpokládá se, že exportní pojišťovna a exportní banka převedou na účty zřízené u České národní banky peněžní prostředky z dosavadních účtů u bank nebo ostatních poskytovatelů platebních služeb nejpozději do 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti předmětné novely zákona č. 58/1995 Sb. a tyto účty zruší. Pokud to není možné, převede exportní pojišťovna a exportní banka peněžní prostředky z těchto účtů do České národní banky neprodleně po uplynutí doby, na kterou byly účty zřízeny, nebo po odpadnutí důvodu, pro který nebylo možné peněžní prostředky převést dříve.

Dle dikce zákona 218/2000 Sb. se exportní pojišťovna a exportní banka řadí mezi povinné (EGAP) a „kvazipovinné“ (ČEB) subjekty státní pokladny, které nemohou vést peněžní prostředky na jiných účtech než u ČNB s výjimkou explicitně stanovenou zákonem č. 58/1995 Sb.

Dle návrhu zákona po uplynutí 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona lze účty vedené nadále mimo účty zřízené u České národní banky vést a mít na nich uloženy peněžní prostředky pouze se souhlasem Ministerstva financí.

Dále byl v odstavcích 2 a 3 pojem „finanční prostředky“ nahrazen pojmem „peněžní prostředky“ a terminologie zákona tak byla uvedena do souladu se terminologií zákona č. 218/2000 Sb.

K Čl. III

K bodům 1 až 5 (§ 3, § 33 odst. 7, 8 a 11)

Navrhuje se zapojení exportní pojišťovny a exportní banky do centrálního systému řízení likvidity souhrnných účtů státní pokladny. To znamená, že peněžní prostředky, které exportní pojišťovna a exportní banka získají ze státního rozpočtu, nesmí tyto instituce převést z účtů státní pokladny na účty vedené u komerčních finančních ústavů.

V rámci centrálního systému řízení likvidity souhrnných účtů státní pokladny funguje režim, kdy příslušné účty nejsou úročeny, zatímco Ministerstvo financí hradí bankovní poplatky. Zapojení exportní pojišťovny a exportní banky do centrálního systému řízení likvidity souhrnných účtů státní pokladny pro stát přináší nezanedbatelné ekonomické výhody. Peněžní prostředky účtů, které jsou podřízeny souhrnným účtům státní pokladny vedených v jednotlivých měnách a které od roku 2013 postupně nahradily rezervu peněžních prostředků vzniklou emisní činností, jsou využívány jako krátkodobý zdroj peněžních prostředků pro krytí potřeby financování státu a díky tomuto zefektivnění řízení výpůjčních operací státu dochází v konečném důsledku ke snižování úrokových výdajů na obsluhu státního dluhu souvisejících s emisní činností.

Dodatečné peněžní prostředky na účtech podřízených souhrnným účtům státní pokladny jsou v rámci řízení likvidity státní pokladny investovány na peněžním trhu ve formě krátkodobých depozitních a repo operací, což pro stát představuje další ekonomickou výhodu.

Výsledný odhadovaný pozitivní ekonomický dopad rozšíření souhrnných účtů státní pokladny o účty exportní pojišťovny a exportní banky převýší případné nároky exportní pojišťovny a exportní banky na stát v rámci dotačního vztahu z titulu výpadku příjmů plynoucích z nemožnosti ukládat nebo investovat peněžní prostředky poskytované ze státního rozpočtu do investičních nástrojů na finančním trhu v souladu s navrhovaným ustanovením § 1 odst. 6 zákona č. 58/1995 Sb.

K Čl. IV

Navrhuje se účinnost zákona k 1. červnu 2020. Uvedený termín je jak v souladu s Plánem legislativních prací vlády na rok 2019 schváleným usnesením vlády č. 830 ze dne 12. prosince 2018, tak i s potřebami systému státem podpořeného exportního pojišťování a financování.